

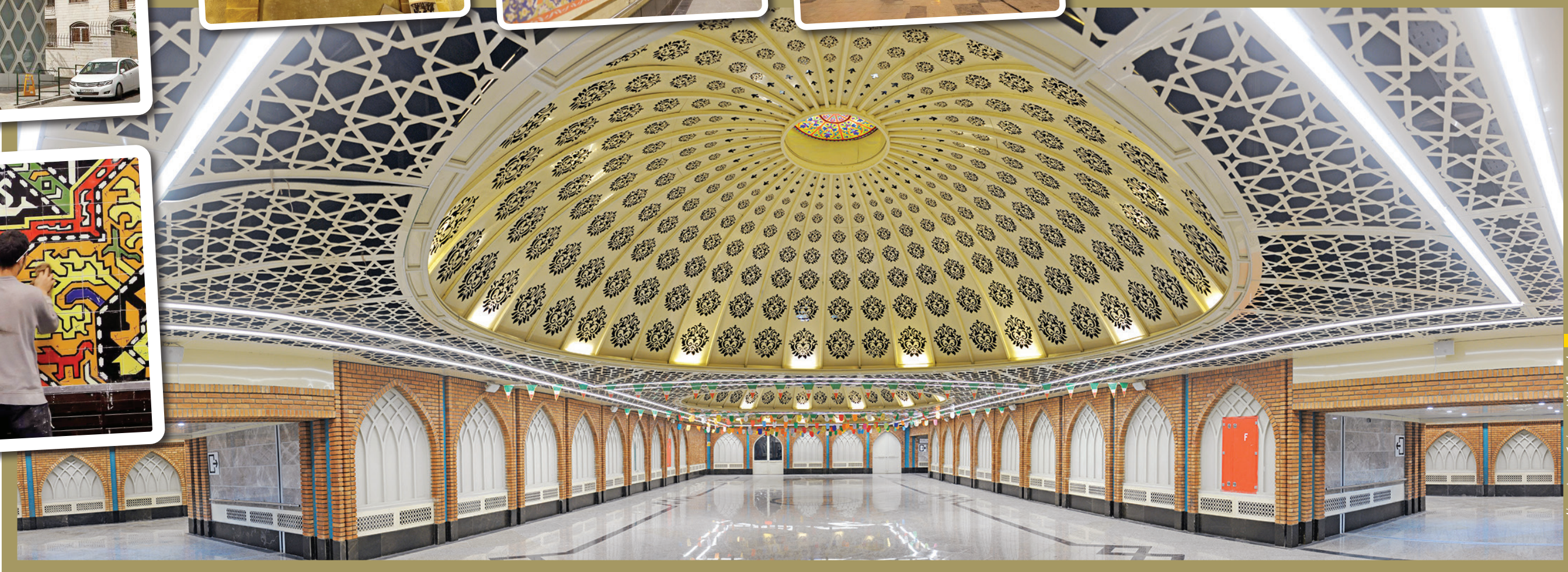
سمبل‌هایی از معماری ایرانی - اسلامی

نگاهی به ایستگاه‌های متروی تهران که طی دوره مدیریت اخیر شهری با معماری زیبایی طراحی شده‌اند

مدیریت شهری تهران در دوره حاضر، تحولی بزرگ در عرصه معماری و طراحی ایستگاه‌های مترو رقم زده است. ساخت هر ایستگاه مترو بر مبنای قیمت امسال ۶۰۰ میلیارد تومان هزینه دارد که تا ۲۵ درصد این مبلغ یعنی حدود ۱۵۰ میلیارد تومان برای معماری آنها هزینه می‌شود. این نشان از رویکرد ویژه مدیریت شهری به زیبایی‌های بصری و حفظ معماری ایرانی - اسلامی در زیرساخت‌های تهران دارد.

هزینه معماری
هر ایستگاه مترو
۱۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان

هزینه ساخت
هر ایستگاه مترو
۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ تومان

ایستگاه‌های دارای معماری خاص شهر تهران

- ایستگاه میدان کتاب
- ایستگاه استاد نجات‌اللهی
- ایستگاه بهارشیراز
- ایستگاه شهدای هفدهم شهریور
- ایستگاه میدان جهاد
- ایستگاه شهید دادمان

ایستگاه شهید دادمان

ایستگاه شهید دادمان از جمله ایستگاه‌هایی است که با نگاه به معماری سنتی و فرهنگ ایرانی - اسلامی ساخته شده است. ترکیب مصالحی چون سنگ و آجرهای لعاب‌دار، فضای خاص، دیدنی و مانوس برای شهروندان ایجاد کرده است. این نگارش پست مدرن به معماری ایرانی، توانسته در بافت مدرن محدود شهرک قدس، اصالت معماری بومی را نشان دهد. معماری این ایستگاه از حیث استفاده از آجر لعاب‌دار و فرم قوسی سقف، علاوه بر زیبایی محیطی، بسیار مقرون به صرفه بوده و ماندگاری بالا و هزینه نگهداری پایین آن در کنار مقاومت مقابل حریق، وجه تمایز آن است. از طرفی نورپردازی و طراحی داخلی در ایستگاه‌های مترو با توجه به دسترسی نداشتن به محیط بیرونی و نور طبیعی، عنصر مهم و تأثیر گذاری است که حسن متفاوتی در هنگام رفت‌وآمد مسافران ایجاد می‌کند.

ایستگاه میدان کتاب

یکی از ایستگاه‌های مهم در خط ۷، میدان کتاب است که از نکات بارز معماری آن، نوع طراحی مینیمالی است که در عین زیبایی ایستگاه، هزینه‌های اجرا و بهره‌برداری آنی از سازه‌ها را نیز تقییل داده است. این ایستگاه ضمن آنکه از تباط موضوعی منسجم‌تری با محیط پیرامونی خود برخوردار می‌سازد، در افزایش کیفیت بصری فضاهای شهری نیز نقش آفرینی پررنگ‌تری ایفا کرده و در عین حال هزینه اجرا و نگهداری از آن کاهش می‌یابد. در واقع مصالح جدید استفاده‌شده که از طول عمر مفید بیشتری برخوردار هستند و فناوری‌های روز دنیا مدنظر قرار گرفته است، در عین رعایت الگوی ایرانی - اسلامی، نمای زیباتری را در منظر عمومی به نمایش خواهند گذاشت. ایستگاه میدان کتاب که آخرین ایستگاه منتهی الیه شمال غربی خط ۷ به حساب می‌آید، در مردادماه امسال افتتاح شد.

ایستگاه متروی ۱۷ شهریور

ایستگاه متروی ۱۷ شهریور تهران به سبک معماری دوره صفویه و قاجار و مطابق با شرایط منطقه ۱۲ طراحی و افتتاح شد. منطقه ۱۲ تهران از قدمت تاریخی زیادی برخوردار است و ۳۰۰ اثر تاریخی تهران مثل موزه ایران باستان، موزه ملی، موزه ارتباطات، دارالفنون، مسجد سه‌سالار و... در آن قرار دارد. بنابراین باید نمای ورودی متروی این منطقه هم بیانگر تاریخ و حس و حال آن باشد. در معماری این ایستگاه از طاق، قوس، گنبد و کاشی بهره‌گیری شد. همچنین آئینه کاری، ستون و سردر آجر به صورت تلفیقی در این بنا لحاظ شد. شیشه‌های رنگی، گنبد نورگیر به ارتفاع کمتر، ویژگی‌های معماری ایرانی و استفاده از نور طبیعی از دیگر مسائلی بود که در طراحی معماری ایستگاه متروی ۱۷ شهریور به آن توجه ویژه صورت گرفت.

ایستگاه بهار شیراز

در طراحی ایستگاه متروی بهار شیراز در عین لحاظ کردن هنر ساده گرایی در معماری آئینه موجود، از رنگ‌های متنوع و خصوصاً رنگ سبزه به عنوان نمادی از فصل بهار استفاده می‌شود و تلفیق آجر با مصالح جدید به همراه نورپردازی در این ایستگاه، بخشی از فرم سالن فروش بلیت را در بر می‌گیرد. ایستگاه بهار شیراز با معماری ایرانی و نوین ساخته شده و در این ایستگاه از تلفیق آجر با مصالح جدید مانند کامپوزیت به همراه نورپردازی استفاده شده است. سقف این ایستگاه به شکل طاق‌های قدیم با آجر ساخته و سعی شده معماری این ایستگاه متناسب با محیط پیرامونی ایستگاه و نام آن باشد. در ایستگاه بهار شیراز همچنین از رنگ‌های شاد و بهاری استفاده شده که نمودی از بهار است. این میدان از جمله نقاط پرتردد شهری است که رنگ‌های شاد به همخوان کردن جمعیت شهری با سرعت تردد کمک می‌کند.

ایستگاه شهید نجات‌اللهی

ورودی شمالی ایستگاه شهید نجات‌اللهی در خیابان کریمخان زند و مجاور بوستان حضرت مریم واقع شده و با توجه به استفاده اقلیت‌های مذهبی از کلیسای سترکیس مقدس، سعی شده طرح سقف کاذب، رنگ‌های به کار رفته در سازه‌ها و همچنین معماری کل فضاها با این مکان مذهبی همخوانی داشته باشد. در ایستگاه نجات‌اللهی که در خیابان کریمخان قرار دارد، چون ورودی شمالی آن در پارک مریم مقدس واقع در روبروی کلیساست، سعی شده معماری ایستگاه با معماری کلیسا همخوانی داشته باشد. این ایستگاه در منطقه ۶ تهران قرار گرفته و تردد شهروندان ارمنی در محله‌های شمالی آن بیش از هر نقطه دیگر شهر است. همچنین قرارگیری میدان‌هایی نظیر میدان شهید گامیک طومانیان و خیابان لیلیت تریان در این محله موجب شده فضا برای ایستگاهی با معماری همخوان، منطبق بر اصول اجتماعی باشد.

تشکیل کمیته معماری شرکت مترو

کمیته معماری شرکت مترو در این زمینه طی ماه‌های اخیر تشکیل شده تا توجه بیشتری به معماری و طراحی این ایستگاه‌ها صورت گیرد و بیش از پیش اصول معماری اسلامی - ایرانی در آنها رعایت شود. بدین ترتیب یکی از مهم‌ترین دلایل راه‌اندازی کمیته معماری، احیای هویت معماری ایرانی - اسلامی در مبلمان ایستگاه‌های مترو است که همه روزه محل تردد میلیون‌ها مسافر شهری بوده و طبیعتاً فضای داخلی و شکل ظاهری این قبیل اماکن عمومی، تأثیر به‌سزایی در روحیات مسافران مترو دارد. نخستین نتیجه رویکرد جدید در طراحی و ساخت ایستگاه‌های جدید، اجتناب از طرح‌های تکراری و متداول کنونی بوده و می‌توان با استفاده از نقطه نظرات جدید که البته با معیارهای کمیته معماری شرکت مترو نیز همخوانی داشته باشد، چانه‌های بصری ایستگاه‌ها را متحول کرده و در انتقال مفاهیم ارزشمند هنری، سرفصل جدیدی باز کرد.

ایستگاه ۱۷ شهریور / عکس: همشهری امیر رستنی